

KOPIA

Chwaszczyno, 31.05.2016 r.

Burmistrz Gminy Żukowo**Wojciech Kankowski**

Szanowny Panie Burmistrzu,

Od kilku lat członkowie rad sołeckich poprzednich kadencji czynili starania o wykonanie remontu obelisku stanowiącego miejsce pamięci w centrum Chwaszczyna. Zagadnienie było trudne do realizacji, ze względu na fakt, że teren na którym zlokalizowano obelisk nie należy do gminy Żukowo. Mimo to podjęliśmy starania o przywrócenie należytej oprawy tak ważnego miejsca w naszej miejscowości.

Podjęliśmy działania aby rozpocząć procedurę rewitalizacji obiektu. Czyniliśmy starania aby w archiwach odnaleźć dokumentację techniczną, które nie przyniosły spodziewanego efektu. Wstępna propozycja realizacji i finansowania zadania została przedstawiona na Zebraniu Wiejskim w dniu 7 maja 2015r. Zebrani mieszkańcy wyrazili aprobatę dla poczynionych działań wyrażając równocześnie akceptację na przeznaczenie środków sołectwa Chwaszczyno na ten właśnie cel. Sam projekt został wykonany nieodpłatnie przez projektantów będących mieszkańcami Chwaszczyna. Ideą pomysłu było wierne odtworzenie istniejącego pomnika z wymianą użytych materiałów, ze względu na ich zły stan techniczny. Cała konstrukcja miała być wykonana z kamienia z zachowaniem kształtu i kolorystyki obiektu. Ze względu na zły stan techniczny głazu, który był popękany, zachodziła obawa, że przy jego demontażu monolit może się rozpaść. Dlatego zdecydowano o wymianie głazu na nowy. Projekt zakładał odtworzenie obelisku w formie i kształcie dotychczasowym. Ze względu na koszty wykończenia kamiennego postumentu wokół obelisku, z obydwu stron w miejscu betonowych podestów, zaplanowano pozostawienie wolnej przestrzeni na posadzenie kompozycji roślinnych. Podczas spotkania mieszkańcy mogli zgłaszać uwagi i sugestie. Projekt został przyjęty pozytywnie. Realizacja tego przedsięwzięcia nie byłaby możliwa bez wsparcia i zaangażowania pracowników Urzędu Gminy Żukowo. Pracownicy urzędu dbali o stronę formalną planowanego remontu, za co raz jeszcze serdecznie dziękujemy.

Przed rozpoczęciem prac pozostawała jeszcze jedna, zasadnicza dla nas kwestia do omówienia – napis na obelisku. Kwestię napisu w naturalny sposób potraktowaliśmy bardzo lokalnie. Jesteśmy związani z tym miejscem oraz ludźmi, którym poświęcony jest pomnik – przecież to nasi najbliżsi, sąsiedzi, mieszkańcy Chwaszczyna. Sam obelisk był również budowany głównie sumptem społecznym naszej miejscowości. W dyskusji na temat rewitalizacji obelisku jak i ustaleniu treści napisu brały udział m. in. osoby, które są rdzennymi mieszkańcami Chwaszczyna, znają jego historię z opowiadań rodziców i dziadków, którzy byli świadkami tragicznych wydarzeń

rozgrywających się podczas II wojny światowej. Bardzo osobiście traktowaliśmy napis na pomniku, który został postawiony na pamiątkę tragicznej śmierci ważnych dla naszej społeczności mieszkańców. Chcieliśmy aby było to wspólne miejsce pamięci, przypominające tragiczne wydarzenia, upamiętniające ludzi bez podziałów na przynależność narodową, etniczną czy status społeczny, tych co zginęli za Ojczyznę, miejsce przy którym wspólnie spotkamy się aby uczcić ważne wydarzenia w historii Polski. Dlatego z wszelką starannością szeroko informowaliśmy o naszych działaniach. Z takim nastawieniem i motywacją rozpoczęliśmy proces ustalania i konsultacji napisu na naszym obelisku.

Pierwsze spotkanie dotyczące ustalenia treści napisu odbyło się 20 sierpnia 2015r. Spotkanie było otwarte dla wszystkich mieszkańców i każdy zainteresowany był zaproszony do udziału. Informacja była udostępniona w mediach lokalnych, rozesłana do mieszkańców, którzy brali udział w spotkaniu i podali adres e-mail. Informacje o spotkaniu przekazał ksiądz proboszcz Piotr Gruba w ogłoszeniach parafialnych, odczytanych po każdej z niedzielnych mszy świętych poprzedzających spotkanie. Dołożyliśmy wszelkich starań aby informacja o spotkaniu dotarła do jak najszerszego grona potencjalnych zainteresowanych.

Uczestnikom spotkania przedstawiona została koncepcja i wizualizacja wykonania rewitalizacji samego obelisku oraz zagospodarowania przyległego terenu. Istotnym elementem spotkania było ustalenie treści napisu na tablicy umieszczonej na obelisku. Tablica ta, nie nadawała się do ponownego montażu (popękania), zaś napis był nieczytelny i wypłowiały.

Zostały odczytane nieliczne, obfite w treść propozycje przesłane przez mieszkańców Chwaszczyna, w tym propozycje zamieszczone w Internecie. Jako pierwsza została zgłoszona propozycja Wojciecha Albeckiego – członka Rady Sołeckiej wraz z uzasadnieniem, aby napis oraz symbol orła pozostały bez zmian. Głos zabrał pan Alojzy Trella przybliżając nieco historię napisu na pamiątkowej tablicy. Napis istniejący brzmiał inaczej niż na pomniku zbudowanym w 1972 roku. Podczas odnawiania liter na tablicy bez wiedzy osób z komitetu budowy obelisku (Pan Alojzy jest jedynym żyjącym członkiem tego komitetu) napis na tablicy został zmieniony. Dodano napis „KOŁO ZBOWID CHWASZCZYNO” dlatego zebrani zdecydowali, że pierwotny napis powinien zostać przywrócony. Pozostawienie napisu bez zmian powodowałoby również pozbawienie orła białego, symbolu państwa Polskiego korony, co było nie do przyjęcia przez zebranych. Dlatego też zebrani podjęli próbę sformułowania krótkiego zdania, **które w pełni odda intencje inicjatorów budowy tego miejsca pamięci.** Wypracowano wspólne stanowisko zakończone podpisaniem protokołu przez wszystkich uczestników tego spotkania, gdzie przyjęto następującą treść napisu:

PAMIĘCI
MIESZKAŃCÓW
GROMADY CHWASZCZYNO
POLEGLYCH I POMORDOWANYCH
PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ
1939 – 1945

OBELISK ODSŁONIĘTO 17 WRZEŚNIA 1972
ODNOWIONO A.D. 2015

Uzasadnienie wprowadzonych zmian:

- usunięto napis 'KOŁO ZBOWID CHWASZCZYNO' przywracając napis oryginalny z 1972r.;
- symbol orła z koroną – zdecydowano, że brak korony był spowodowany wyłącznie okresem, w którym obelisk powstawał (czasy PRL) i dzisiaj należy przywrócić właściwy wizerunek orła w koronie;
- zmieniono wyraz 'POLAKÓW' na „MIESZKAŃCÓW” - po I wojnie światowej tereny Chwaszczyna i okolic były zamieszkałe przez ludzi z różnych narodowości dlatego aby ująć wszystkich poległych nie tylko osoby narodowości polskiej uznano, że zmiana będzie właściwa. Na terenie dawnej gromady Chwaszczyno znaczna część ludności to również Kaszubi i z tego względu chcieliśmy symbolicznie rozszerzyć krąg osób, którym jest poświęcone miejsce pamięci.

W naszej ocenie i w powszechnej świadomości, sformułowanie „pamięci mieszkańców (...) poległych i pomordowanych” dotyczy wyłącznie ofiar II wojny światowej - samych Polaków, albo przedstawicieli innych nacji będących przeciwnikami III Rzeszy. Nie nam oceniać kim czuli się nasi obrońcy walczący za Ojczyznę. A nade wszystko chodziło o zaznaczenia bliskości, lokalności tego miejsca i ofiar które ma upamiętniać, gdzie ci „pomordowani i polegli” byli ojcem, bratem, kuzynem, sąsiadem, księdzem, młynarzem, kowalem... tak więc określenie „Mieszkańcy” w pełni oddaje bliskość i relacyjność z tymi ofiarami II Wojny Światowej;

- usunięto literę 'Z' przed wyrazem 'GROMADY' oraz zmieniono nazwę miesiąca w dacie 'WRZESIEN' na 'WRZEŚNIA' – wskazanie pana Alojzego Trelli jako poprawne językowo;
- zmieniono sformułowanie 'PRZEZ HITLEROWCÓW' na 'PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ' – z relacji osób pamiętających działania wojenne i ich potomków wynika, że mieszkańcy ginęli nie tylko z rąk hitlerowców. Głównie wskazywano na żołnierzy sowieckich. Dodatkowo bardzo trudno określić, bez nadmiernej rozbudowy treści, jakim sformułowaniem scharakteryzować narodowość żołnierzy, którzy przyczynili się do śmierci mieszkańców północnych terenów Polski. Dlatego zdecydowano, że określenie czasu w którym te wydarzenia miały miejsce będzie najtrafniej oddawało 'ducha' tego miejsca;
- usunięto napis 'MIESZKAŃCY GROMADY' – obelisk był fundowany ze środków Gromadzkiej Rady Narodowej Chwaszczyno oraz społecznych funduszy członków „Koła ZBOWiD Chwaszczyno”. Odnawiany będzie ze środków mieszkańców sołectwa Chwaszczyno. Zdecydowano, aby nie umieszczać podpisu inicjatorów i fundatorów wykonania i remontu ze względu na zbyt dużą ilość treści, która spowoduje, że napis będzie zbyt długi i nieczytelny;
- informacyjnie i porządkowo dodano przed datą 17 WRZEŚNIA 1972 wyrażenie 'OBELISK ODSŁONIĘTO' oraz poniżej daty odsłonięcia wyrażenie 'ODNOWIONO A.D. 2015'.

Po opublikowaniu informacji ze spotkania i rozpoczęciu prac zgłosiły się rodziny pana Teodora Karkuta oraz Franciszka Haase, nieżyjących członków komitetu budowy obelisku w roku 1972r. Zdecydowano aby ponownie spotkać się z uczestnikami pierwszego spotkania w sprawie napisu na głazie aby wysłuchać opinii na temat całego przedsięwzięcia. Zgłoszone wątpliwości dotyczyły usunięcia wyrażenia 'KOŁO ZBOWID' z napisu. Na spotkaniu w dniu 17 września po rzeczowej dyskusji zebrani zdecydowali aby kontynuować prace. Napis na pomniku pozostał bez zmian. Ponownie określono wspólne stanowisko zakończone podpisaniem protokołu, w którym zawarto m. in., że będą czynione starania aby obok obelisku postawić tablicę informującą o historii tego miejsca i roli jaką odegrał miejscowy ZBOWID w budowie obelisku.

W naszej ocenie wszelkie prace wykonane przy obelisku, jak i jego otoczeniu były pracami rewitalizacyjnymi. Warto dodać, że obelisk nie jest zabytkiem, jak również grobem a jego otoczenie nie jest miejscem kaźni, z czym wiązałyby się dodatkowe wymogi i obostrzenia formalne. W wykonanie tego przedsięwzięcia zaangażowała się duża ilość, mieszkańców, instytucji społecznych, w tym dzieci i młodzież ze szkoły dzięki czemu uroczystość ponownego odsłonięcia i poświęcenie tego miejsca przyciągnęła rzeszę mieszkańców Chwaszczyna i okolic, a całą inicjatywę można uznać za ogólnochwaszczyńską. Tym samym przywróciliśmy pamięć o naszych przodkach, a samo miejsce odzyskało swoją istotną funkcję dla całej społeczności Chwaszczyna i okolic. Mieszkańcy nie ukrywają zadowolenia, że wspólnym wysiłkiem udało się zrealizować to zadanie.

Biorąc pod uwagę powyższe z wielkim zaskoczeniem przyjęliśmy informację o piśmie Stowarzyszenia Gdynian Wyszędzonych, w którym kwestionowane są nasze działania. Zostaliśmy w nim, jako inicjatorzy i realizatorzy rewitalizacji obelisku wręcz oczernieni i pomówieni, a cała nasza społeczna inicjatywa, zdaniem prezesa tej organizacji, prawdopodobnie spowodowana była „niecnymi pobudkami i być może nawet nacechowane ideą „załatwiania obcych interesów”. Jest nam niezmiernie przykro, że w wolnej, demokratycznej Polsce, za którą polegli nasi bliscy upamiętnieni tym obeliskiem, komukolwiek mogą przyjść na myśl tak absurdalne stwierdzenia.

Jedyna rzecz merytoryczna, którą wskazują władze tego stowarzyszenia to kwestia braku uzgodnienia treści napisu na obelisku z Radą Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Faktycznie, poprawiony napis nie został z tą instytucją uzgodniony. Z formalnego punktu widzenia taki obowiązek istniał, więc nie będziemy tego wymogu kwestionować. Wyrażamy żal, że w tym kontekście, osoba Pana Burmistrza jest traktowana jako „współwinny” i staje się obiektem próby zastraszania przez prezesa przedmiotowego stowarzyszenia.

Pomimo wyżej wyrażonego, krzywdzącego nas stanowiska, mając na względzie fakt, że nasz obelisk ma łączyć ludzi a nie dzielić, wyszliśmy z propozycją, za pośrednictwem Pana Burmistrza, spotkania z przedstawicielami Stowarzyszenia Gdynian Wyszędzonych, która nie została jednak przez nie przyjęta. Wobec powyższego uznajemy, że nie ma woli merytorycznej dyskusji na którą liczyliśmy z władzami w/w Stowarzyszenia.

W imieniu mieszkańców Chwaszczyna prosimy Pana Burmistrza o podjęcie działań aby umieszczony na obelisku napis uzyskał wymagane uzgodnienia i tym samym nie był już kiedykolwiek i przez kogokolwiek kwestionowany. Zapewniamy o naszym wsparciu w tym

zakresie. Jesteśmy przekonani, że ta społeczna inicjatywa została zrealizowana należycie, w trosce o dobro wspólne i z zamysłem budowy, integracji poczucia wspólnoty mieszkańców Chwaszczyna z poszanowaniem prawdy historycznej i więzi jakie łączą nas z tym miejscem.

Z wyrazami szacunku,

Jolanta Wiercińska
Fryk Jank

Therese Jastrzebska
Ryszard Trzaska
Krzysztof Waube
Ludwika Sedze

Zygmunt Głowa
Borzechowski Gerard

Jadyna Zmbe

Nowak Mirosław

KÓŁKO ROLNICZE

Kolo Gospodyń Wiejskich w Chwaszczynie
80-209 Chwaszczyno, Żeromskiego 7
NIP 589-190-17-69, REGON 192634796
KRS 0000195055

Konto: 70 8345 1029 0205 2737 2000 0001

Zobacz stronę internetową